

ZOMBOR és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

Megjelenik vasárnap és esütörtökön.
Előfizetési árak: Égész évre 12 kor., félévre 6 kor.,
negyedévre 3 kor. Egys szám ára 12 fillér.

Felolós szerkesztő:
OBLÁT KÁROLY

Szerkesztőség: Zarándok-utca 94. szám. Telefon 58.
Hirdetések árszabály szerint számítottak;
többszöri hirdetésnél kedvezmény. — Nyitlter sora 30 fillér.

Munkáshihány.

Zombor, 1905. május 21.

Eddig az egyes évszakokban néhány iparágban volt észlelhető a munkáshihány, mely iparunk fejlődésére és kis iparosaink megélhetésére nyomasztó, sokszor kétségbeeslő hatást gyakorolt. Rendesen az őszi és téli időkben állott be ezen szomorú stagnáció, míg a tavasz és nyár egészségesebb viszonyokkal kecsgetelt. De ilyenkor megint más veszély fenyegeti iparunkat a folyton hol itt, hol ott fellámadó bérbarczok az u. n. sztrajkok. Nap nap után halljuk, hogy hol Miskolczon hol Aradon, Szegeden, Pécsen, Makón egy-egy iparág munkásai a bérbarcz fegyverhez nyultak, számtalanszor eredménnyel, de sokszor keserűen csalatkozva.

Hogy a munkások ilyenmő agresszív fellépése jogos-e, törvényes-e? Annak vitálásába most nem bocájtkozom. Ezt az erre hivatott és képzett szociológusok és humanisták itéljék meg és végezzék el. E cikk themája a munkáshihány veszedelmére rámutalni és ha lehet óvszereket ajánlani, hogy a XX-ik század ezen természetellenes gazdasági csupása el ne harapódzék Magyarország rónáin, a munkaadó gazda közönség az építőipar s a többi iparág kiszámíthatlan kárát.

Statisztikusaink számon tartják Amerikába kivándorló véreinket. Ezen év folyamán ijjesztő számok mutatják, hogy néhány magyarországi egészséges munkabíró ember hagyta itt az országot, hogy túl a tengeren megjelje keze munkája után azt a boldogulást, mit hazájában fel találni képes nem volt. Több mint 140.000 magyar, tót, német, és szerb nemzetiségű embert vittek el a versenyő hajóstársaságok Fiumén és Brémán át Magyarországból Észak- és Délamerikába részint Német és Oláhországba. Hogy ezeknek csak egy kis töredéke fogja elérni vágyaiknak célját, az több mint bizonyos. Legnagyobb része elzüllik, itthon pedig hátrahagyott családjaikat a jó szívű embereknek és végül a hatóságoknak kell majd pártfogásba venniök.

A magyar földműves ember tudjuk konservatív, csökönyös, azt új eszméknek megnyerni vajmi nehéz, pláne őt arra bírni, hogy szűfaluját otthagyja, még egy két évtized előtt gondolni sem mert volna senki, bizs még hazasodni sem ment át a szomszéd faluká! S most itt hagyja hazáját és kivándorol egy előtte ismeretlen világrészbe nyelvismert nélkül, bizonytalanra?

Mi történt itt? Mi az oka annak az ijjesztő mérvő emigrációnak? A nagy munkáshihányok?

Azt mondják, a legnagyobb részét a meggazdagodási vágy, a csengő ígéretek molyjával a hajóstársaságok ügynökei fejüket teli beszélik — viszi ki Amerikába. Ezen egyedüli okot alapul elfogadnunk nem lehet, hanem a baj külforrása abban található, hogy a magyar paraszt — egy pár hold földcsekkje sem lévén — itt e hazában a mostani agrár viszonyok mellett — keze munkája után, — különösen, ha nagy családdal áldotta meg őt az Isten — megélni nem bír. A kisbirtok felszívódott a nagybirtokba, a különféle gazdasági gépek, a munkaidő tartalmát rövidebbre szabta, s így a munkabérek tetemesen alább szállított. Ez utóbbit érvül már elfogadjuk. A magyar földműves most 5-6 heti munkájával kell hogy megkeresse családja részére a téli szükségletet.

Kellene de nem lehet! Nagybirtokosaink — tisztelet s kevés kivételnek — szükkeblűek, szugoriat munkásaink irányában. Ők csak saját érdeküket védik, a munkásé az utolsó. Nem volt ez így régen, a jobbagység korában. A nemes ember, a földbirtokos igazi tanácsadója, szerető apja volt zsellérjének a kiért ha kellett tüzbe is ment. A viszony a munkadó és munkás között oly szívvelyes, oly patriarchális volt, a melyekről még ma is meglható regéket mesélnek. A felszabadulás korával ez a családias kép megváltozott. A földes urnak ispánja nem ismer kiméletet, kiméri a munkásnak sokszor a rosta alját konvenczióul. Napszáma pedig a mai drága életviszonyokhoz képest oly szükre sza-

bolt, hogy ha legjobb esetben 300—350 frtot keres több tagu családjával együtt a nyári munkaidőben úgy az alig alig elegendő adosságainak törlesztésére és teli kenyérrel! és hol marad a többi szükséglet, ruházat, házbér, adó stb!

Az utóbbi évtized agrár mozgalmi a kögazdaság minden ágában a földbirtokosok érdekeit tartotta első ízben is szem előtt és tölta előtérbe. E mellett a földbirtokosok megelégedtek földmunkatárcaik a munkások megélhetési viszonyairól gondoskodni. Azok a megyei és egyébb fiók gazd. egyletek és szövetkezetek mindannyian az előbb jelzett czélok szolgálatában állnak, hol a kereskedelmet bénítják meg, hol a munkabérek nyomják le. A tej, tojás, baromfi, sertés szövetkezeti export üzlet jó a gazdag földbirtokos uraknak, de azt még nem halottuk, hogy a szegény napszámos a földmunkás, ezeknek révén jobb és olcsóbb élelmzési módra tett volna szert. Ellenkezőleg e szövetkezetek életbe léptetésével az ételmi szerek több mint 100%-kal emelkedtek. A mindinkább gomba módra felszaporodó kartellak a fogyasztó közönséget tönkre teszik. Az ijjesztő nagyságu ételmi szer exporttal szemben a nem birtokos társadalom, a isztviselőit és hivatalnokai kar védekezni nem tudván a zsarolás minden nemének ki van szolgáltatva. És ezt nevezik az agrárius urak kögazdasági tevékenységnek!

Megköszönjük az ilyen tevékenységet! mely ezeket hontalanná tesz és ugvis mostoha megélhetési viszonyainkat még nyomasztóbbá és türetetlenebbé alakítja. Nem kérünk többet belőle!

Kevesebb kögazdasági tevékenység de annál intenzivebb néperdekeinek felkarolását kérünk. Akkor nem lesz panaszunk munkáshihány miatt! S.

*. **Az ujvidéki választás,** mely e hó 22-én folyt le a 48-as függetlenségi párt győzelmével végződött, Gróf Teleki Arvéd 984 szavazattal Musiczki szerb nemzetiségű 678 szavazattal szemben tehat 311 szavazattöbbséggel. Ujvidék sz. kir. város képviselőjévé választott. Az egész város öröm mámorban uszik.

Az amatőr kiállítás.

Az amatőr kiállítás bíráló bizottsága e hó 20-án d. u. 6 órakor tartotta ülését, melyen a következő tagok vettek részt: dr. Gozdsu Elek, dr. Duchon János, dr. Simonovits Hadivoj, Király Lajos és Krump Vilmos. A kiállításon mintegy 500 kép lett kiállítva s így a bíráló bizottságnak igen nehéz feladata volt. Határozata értelmében a következők nyertek díjazást:

Az idegenek részére kilüszött első díjat, egy-egy aranyérmét a következők két kiállító nyerte: Feledy Dezső, Budapest. »Tanulmányfő.« (Gummi nyomás.) Grót Eszterházy Mihály, Budapest. »Az Aldunán« cz. képével. (Gummi nyomás.) Második díjat, egy-egy ezüstérmét, mint idegen kiállítók, a következők nyertek:

Nagyrévi Haranghy György, Debreczen. »Olvadás« cz. képével. (Gummi nyomás.) Novomeszky Imre, Fehértemplom. »Junius« cz. képével. (Bróm-ezüst papír.)

Harmadik díjat egy-egy bronzérmét a következők nyertek:

Hanslián Ede, Nagyvárad. Három darab kiállított hegyi tájképével. (Pigmentnyomás.) Romeiser Ferencz, Budapest. »Wagner-szonáta« feliratu képével. (Bróm-ezüst papír.)

A bácskai kiállítók közül aranyérmét nyert: dr. Jovánovich Pál, Baja. »Részlet a velencei szent Márk templomból.« A kép a Photo-Club házi kiállításán Budapesten is ki volt állítva. (Orthobrom papír.) Ezüst érmet nyert: Temesváry József, Zombor. »Dijbirkozás« című képével. (Bróm-ezüst papír.) Bronz érmet nyert: Alföldy Flóra, Zombor. »Idylle a Sikarában« (Bróm e.)

Oklevelet nyertek a bácskai kiállítók

közül: Baumann Nándor, Roediger Lajos, Szantó Károly, Tary Lajos (Óbecse). Túske Máté, Vujevich Alajos.

A vidéki kiállítók közül: dr. Kohlmann Artur, Sternád Béla, dr. Kelemen Lajos, Kulmann Vilmos, Dreschok Ede, dr. Kelen Béla, Iro Péter, Horváth Dezső, Kaukovszky Ervin.

Városi ügyek.

□ **Hirdetmény.** Zombor szab. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a városi sírház építése 1906 január hó 1-től 1908 december 31-éig terjedő időre azaz három évre Latinovits Szaniszló városi tanácsnok hivatali helyiségében 1905 évi június 15-én d. e. 10 órakor nyilvános szóbeli árlejtésen bérbé adadni fog.

Hirek.**Utóhangok a lefolyt ünnepélyekről.**

Egy hete hogy szép, nagyszabású ünnepünk lefolyt. E magasztos napok akkordjai még sokáig fognak emlékeztünkben maradni, mert Zombor városa mióta fennáll, hasonló ünnepélyt még nem ült, s tán századok fognak letenni, míg utódnak ehhez fogható vagy hasonló produkálhatnak, mert nagy, dicő, önfeláldozó hősiüket nem szül minden század.

Atérezhető az a lázas tevékenység, az a szeretetteljes közreműködés, melylyel az ünnepély magasztossá tételét városunknak minden rendű és rangú faktora, a kis embertől a nagy emberig mind iparkodott a sok idegen vendégünk számára örök időkre felejthetetlenül tenni. Láttuk a város gyönyörű panorámáját, díszesen, izléseesen fellobogozott és kivilágított magán és középületet, a zenés fiákyásnémetet, az ifjú-ság lelkesítő hangulatát. Hallottuk az idegenek áradozó dicséretét,

rég lettint nagy idők szülte, a magyar fölnek oly kedves és mélabús, de szívünket folyton rezgésbe hozó régi dalokat régi dicsőségünkről. Az utózákon hűmpölygő néparadat, a vidékről hozzánk rándult földmívelő csapatok, az ország legtávolabbi vidékéiről idejött öreg honvédek roskadozó alakjai, e nagy idők tanúi, mindannyian és mindnyájan a mi dédelgetett kedves vendégeink valának. Egy közös érzelem vezette őket körünkbe. Kegyeletes ünnepünk fényét jelenlétükkel ép úgy emelték, mint az a számos országos hírvé képviselő, államférfi, főispán megyei küldötteinek stb.

Ünnepélyünk lefolyásáról, magasztosságáról, városunk lakóinak vendégszeretéről a főváros összes napilapjai hosszú hasabokan emlékeznek meg. A sajtó emberi leghizelgőbb hangon írta Zombor ünnepéről. A szépirodalmi képes lapok hosszú kommentárokkal ellátott cikkekben emelik ki Bácsmegeye székvárosának hazafias ténykedését. Jóleső érzelmekkel olvassuk e dicsőítő ódákat, mivel azokban semmi érzélgés, semmi nagyítás, semmi álhizelgés nem rejlik. Zombor városa minden közreműködött tényező, legyen az egyes egyén vagy társulat, megérdemelte, mert szíve és lelke magyar volt!

Fogadjja tehát Zombor város közönsége az érdem koszorúját az ország közvéleményétől!

Kített magáért! megérdemelte!

A Bácskai Hírlap Latinovits Pálról. A Szabadkán megjelenő Bácskai Hírlap, legutóbbi számában a Schweideli-ünnepélyről emlékezett meg, főispánunkról így ír: »Lojalisan kijelentjük, hogy összes információink úgy szólnak, hogy a főispán pártatlan szeretetreméltósággal töltötte be vendéglátó házigazda néhez tisztét. A vendégek mindannyian elragadtatással beszélnek Latinovits Pál vezetésén kedveségéről, igazi uri szíveségéről. Minden vendégével szemben a legelőzékenyebb volt és nem törődve semmi fíradtsággal, azon volt, hogy mindenki jól érezze magát.«

A „ZOMBOR és VIDEKE“ TÁRCZÁJA**Bácsországi benyomasok. *)**

Írta: Szóltósi Zsigmond.

Fogy a Föld csakugyan. Nemcsak az, a mit kis betűvel írunk, hanem a nagybetűs Föld is, a minek a jó Isten a birtokosa és nem a dobszóra mozog, hanem az Erő gurigázik vele a végtelenségben. Mindig kisebb lesz. A mi emészti, csökönti, nem az emberi gyöngcség, hanem az emberi erő, a mi a maga koosijába fogja a gözt, meg a villámot és egy rövid percbe szorítja egy hosszú nap messzeségeit. Amerika valamikor félszázadei ut volt, most tíz napnyi közelségbe csuszott hozzánk, száz esztendő múlva, mikor majd a kormányzókat léghajók gázolják egymást levegőben vasárnapi délután a new-yorki lövőrenyokere rándul át a budapesti közönség, hogy este megingt a Vampetiesben vacsorázzák.

Ez a lendületes bevezetés, őszintén megvalva, igazában egy kis — exkuzálás.

*) A „Budapesti Hírlap“ vasárnapi számából.

Mentődzés, a minek szükségét érzi az olyan ember, a ki szerdán estig még soha se volt Bácsországban és pénteken virradóra, már a mikor az újságrónak virrad, már bácskai élményeiről merészkedik beszélni. Felöltött embereknek: nyomtatott szóval. Magam is érzem, hogy van ebben valami olyan, mint a mikor valaki egy óra alatt végigszáguld a firenzei Pitti-galeria negyven termén és azután előadást tart ezekről a festményekről.

De mégse így áll a dolog egészen. A mi szép, kedves, érdekes, abba az ember lelke, emlékezete belékapaszkodik, ha csak percig tartott is, majd azt mondtam, hogy elkérődzik rajta, a képet maga elé idézi, a benyomásait fölbonjtja, kitérta, minden igénye nélkül annak, hogy más okuljon rajta, vagy hitelsenek vegye, csak épen a maga gyönyörtütségére. Mint a hogy egy szép dal néhány üteme fölünkbe esendül, ezt eldoldoglatjuk, a nélkül, hogy az egész nótát tudnánk. Talán még azt a pár taktust se jól. Pügg attól, milyen füle van az embernek. Ez nem mindenki született karmesternek, vagy komponistának, hogy

a mi szép, új nótát hall, azonnal — megszeresse.

Elárultam már, hogy én a Bácskát egész a tegnapi szép csilörtökig csak könyvből ismertem, vakmerőség lenne tehát pénteken azt mondani, hogy most már — könyv nélkül ismerem.

A hogy én láttam, egy dicsőséges szép ünnepnap disze, pompája ragyogott rajta. Ünnepi képében rajzolódott az emlékezetembe Zombor szép, lombos városa, házain, tornyain nemzeti színű zászlókkal, utcaiban ünnepelő, dalos néppel, a kedvnek oly tökéletes harmóniájában, hogy a „zimberi-zombori szép asszonyok“, a kiről még a nóta is megmondja, hogy „jó asszony“ is, a városa mintha csak erre lenne teremtvé. Hogy ünnepeljen. Ezt olyan szépen tud, hogy okvetlenül kitűnően kell értenie a hétköznapi mesterségét is.

Mi, a kik Schweideli József szobrának leleplezésére mentünk, ünnepelőben láttuk. Este is, nappal is. Bajos volna megmondani: melyik volt fényesebb. A nappalé, vagy az este. Olyan kivilágítást produkált

A radivo-activ

Schmidthauer-féle

Igmándi

késérűvíz, reggel fél pohárral használva,

és **Marienbadi** gyógymód meglepően gyors és sikeres helyettesítője.

RADIUM fedezett fel. **Gyógyereje rendkívüli.**

— Az első magyar ásványvíz, amelyben
forrástulajdonos: **Schmidthauer Lajos** gyógyszerésznél **Komáromban.**

* **Kinevezés.** A igazságügyminiszter Villy Mihály zombori járásbírói joggyakorlatot az apatini kir. járásbíró-sághoz allegyzővé nevezte ki.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Szogyényi Gyula topolyai járásbírói allegyzőt az ügyészségi megbízott állandó helyettesévé kinevezte.

* **Lemondás.** Günther Károly fetehegyi községi allegyző állásáról lemondott, mert pozsonyi városi s. levéltárossá lett megválasztva.

* **Kinevezés.** Vásárhelyi Pál ev. ref. lelkész, felettes hatósága az ujszivaevi lelkési hivatalhoz kápláni minőségben kinevezte.

* **Új esperes.** A zentai kerület esperesévé és tanfelügyelőjévé az érseki hatóság Márton Mátvás kanonok, magyarokanizai plébános és hivatalos iskolálatogatót nevezte ki.

* **Vojnits István báró — Budapest székesfőváros rendőrfőkapitánya.** Mint benűnkelt Budapestről értesítene, Vojnits István báró Budapest rendőrfőkapitányává lesz kinevezve. — Tudósítónk azt is fűzi híréhez, hogy a koalíciónak ezen kinevezéshez semmi kifogása nincs. A hírt fenntartással leközöljük, amint nekünk leadták.

* **Új plébános.** Szabó Pál szabályi lelkész az egyházi hatóság által e hó 9-én plébánossá investáltatott.

* **Érettségi biztosok.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter a zombori felső kereskedelmi iskola érettségi vizsgálataira Kulinyi Zsigmond szegedi keresk. és iparkamara titkárt, az újdékihez pedig Tordai Imre igazgatót küldötte ki miniszteri biztosokul. Megyénkben a gör. kel. szerb patriarcha egyházi főhatósága alatt álló újdéki főgimnáziumhoz dr. Margalits Ede budapesti tud. egyetemi új rendes tanárt, a szabadkai főgimnáziumhoz pedig dr. Kármán Mór budapesti tud. egyetemi magántanárt küldötte ki. Frankl István szabadkai ny. főgimnáziumi igazgató a nagykarolyi főgimnázium érettségijéni fog miniszteri biztosként szerepelni.

* **Megei pótadó gazdasági czélokra.** A Bácsbodrogmegei Gazdasági Egyesület azzal a kérséssel fordult a megye törvényhatóságához, hogy szavazzon meg részére egy százalekos megei pótadót, amelylyel a megye mezőgazdasági érdekeit fokozottabb mértékben szolgálhatná az egyesület.

* **Országos vásár.** A legközelebbi zombori országos vásár június hó 4-én és 5-én tartatik meg. Ezen országos vásárra vézmentes helyről szabályszerű marhalellel ellátott haszonállat felhajtható.

* **Helyreigazítás.** Lapunk legutóbbi számában, a Schweidel-szobor leleplezési ünnepekrék referációjának azon részében, hol a diszbankett lefolyása megvan írva, hogy a főispán után, tévedés. Szondi Mátvás törv. bír. a függetlenségi párt Kossuth serlegével kezében a függetlenségi párt tagjait köszöntötte fel. Szondi Mátvás nem függetlenségi pártot, hanem a képviselőház küldöttségét köszöntötte fel és az említett serleg nem a függetlenségi párté, hanem a márczius 15-iki serleg.

* **A negyvenolcás honvédek halála.** A 48-as honvédek nagygyűlése e hó 22-én Pestvármegye székbázának disztermében Dr. Balog Sándor elnöklete mellett folyt le. Az elnök meghatározó beszédben jelentést tett a Zomborban lefolyt szobor leleplezési ünnepekről. Indítványára az országos ülés Zombor városának írásban mondott köszönetet Schweidel szobornak föllállításáért.

* **Tavaszi gyakorlatok.** A m. kir. honvédelmi miniszter úr ő méltósága megengedte, hogy mindazok aki gazdasági gépészi s hasonló munkával foglalkoznak az ősi gyakorlatok rovására a f. hó 29-én kezdő fegyvergyakorlatokra jelentkezhetnek, ha az ez iránt benyújtott szabályszerű kérelmüknek hely adatik. Tartoznak az illetők a jelen esetben külön-e czélra kibocsájtott értesítéssel jelentkezni a benne kitüntetett határnapon és helyen. Figyelmeztetnek a kérelmezők, hogy még az értesítést meg nem szerelték addig ne utazzanak ezredükhöz, mert az ily esetben

sem az oda sem a vissza utazás költségei részükre nem lesz megtérítve s arra igényt ne tartsanak.

* **Mezőgazdasági tanfolyam.** A földmívelési miniszter a gazdasági ismétlő iskolák vezetésére hivatott néptanítók gazdasági kiképzésére f. évi július 15-től augusztus 10-ig négy hetes gazdasági tanfolyamot rendez. Megyénkben az adai és szabadkai földműves iskolákban 20—20 tanító nyer kiképzést és 100 korona általányt. Jelentkezni a tanfolyamra május 31-ig lehet.

* **A fiakkeres bosszúja.** Miloszlajevits Dusán zombori fiakkeres Bikityre vitte Dzsinyit Istvánt. Az országuton Baja és Bikity között a fiakkeres megátadta az utasát és alaposan elverte bosszúból, mert nagyon akadoit. Dzsinyit persze vissza ütött. A bajai bíróság elítélte a fiakkerest 21 napi fogházra és 40 kor. pénzbüntetésre, az utast pedig 3 napi elzárásra és 20 kor. pénzbírságra.

* **Megbüntetett becsületsértés.** Magyar István verbázi plébános az újdéki plébános váltszás alkalmából ellen szöri becsületsértő nyilatkozatokért Obermayer Rezső ellen vádat emelt a kir. járásbírósg előtt, mely e hó 18-án tárgyalván a panaszi, Obermayer Rezsőt 500 kor. pénzbírságra ítélte becsületsértés miatt.

* **Feltört vasuti kocsi.** A szabadkai teherpályaudvaron e hó 17-én éjjel két vasuti kocsi ismeretlen tettesek feltörték és nagymennyiségű lisztet és szentjánoskenyeret loptak.

* **Merénylet a vonaton.** Megírtuk a napokban, hogy a bajai vonaton történt merénylet áldozatát Pestalits Máriát, akit a közkórházban ápoltak, nem lehetett kihallgatni, mert sérülései komplikációkat idétek elő és folytonosan eszméletlen kívüli állapotban volt. Most már megszűnt a remény is arra nézve, hogy a szerencsétlen áldozat maga nyújtson világot a rejtélyes bűntény felderítésére, mert kedden reggel szenvedéseitől megváltozta a halál. A törvényszéki boncolózat kedden délután véjették meg hulláján.

Bácsország székvárosa, hogy szinte napfényes lett tőle az éjszaka. Egy ragyogásban uszott minden ablak szerb házé, magyar házé. Zászló is csak egy lengett az egyikén, mint a másikon. Az ünnepen, lakomán is ott volt a város egész társasága és a hogy lelkesedtek a magyar szabadság vértanújának kegyeleto tüzénél, bizony én nem tudtam észrevenni: ki a János, ki a Hans, ki az István, ki a Milán. Hallottam, hogy nincsen ez így mindig. Hogy a nemzetiségieknek ez a magyar hazafiasága nem fenéki tejföl. Nem szabad hinni benne. Az én érzésem azt mondja, hogy nem szabad hanem — megszaj is. Illőbb dolog az emberek jobb érzésére építeni, mint a hamiságra. A ki magát magyarnak vallja, a magyar ember fogadja ezt a vallomását oly erős bizalommal, hogy az — szégyelljen ráczáfalni.

De hagyjuk ezt. Az utasnak, a ki nem is jart olyan messze, csak arról van joga beszélni, a mit látott. És a mit látunk, az gyönyörű volt, egységes volt, magyar érzéstől ragyogó volt.

Kérdődött a gyönyörűség már az uton és az — égen. Mikor a fővárosi vendégeket vívó vonat berobogott a tavaszi zöld bársonyszőnyegével borított Bácsországha, egyszerre gyönyörű széles szivárvány szines íve hasadt az égen. Mint egy ragyogó diadalkapu. A vonat mintha összerögzült volna — a szerénységétől, a lokomotív szemérmesesen szuszugta:

— No, de ekkora tisztesség! ... Igazán no...

Cakugyan neki szolt-e az égi diadalkapu, vagy sem, ez ne firtassuk, hanem

a földiek üdvözletéből jutott bőségesen. A bácskaiak tudták, hogy ez a vonat viszi a képviselőház küldötteit: Justh Gyulát, Kossuth Ferenczet, meg még egy egész had politikust: az állomásokon rengeteg, lelkes kedvű közönség várta őket. A szabadkai állomáson vagy ezer ember éljenezte Kossuth Ferenczet. Nemes-Militósen tamburán pengették a Kossuth-nótát, a taraczkok pedig ugy durrogat, hogy majd megvadult tőle a — lokomotív.

Kiválóan kedves volt azonban a bajmoki honleányka. Vöröshajú, szép fiatal leány, kokárdával a mellén, virággal a kezében, a mit Kossuth Ferenczek hozott. Mikor aztán Kossuth Lajos fia átvette tőle egy pár szíves szóval a kokárdát, a szép fiatal leány szeme lángban égett a lelkes meghatótságtól és széttárt a karját, mintha repülni akarna.

— Szerencsés emberek ezek a politikusok — mondta irigyen egy új-ágró. — Lám, Kossuth Ferencz milyen könnyven boldoggá tud tenni egy fiatal leányt. És még ez adja a virágot neki.

Közben pedig, a míg a vonat állt, egy árvalányhajás hazafi kiválva a közönség csoportjából, szakadatlanul ezt kiabálta:

— Éljen Kossuth Lajos dicső fia! — Se látotti, se hallotti, beszélhettek, a polgártárs forró vérenek mámoros lelkesedésében szakadatlanul éljenzött. Már ment a vonat, zakatolt a gép, ő nem hagyta abba. Mulatságos is volt, megható is volt; valami különös, vérbizsergető tavaszi mámor volt a levegőben, a mely az emelkedett érzés fehér tündéreinek szárnyára

kapta a sziveket. Mikor éljenzögés és taraczkörgés között elindult a vonat. Kelemen Bélától, a tápi kerület képviselőjéből tréfás szóval ki is tört az indulat. Főlemelte a kokárdát és lemutatva az éljenző tömegre, kivágta:

— Igy utazunk mi!

A bojmoski honleányka ott volt az állomásan másnap is, mikor Zomborból visszatuztak a fővárosi vendékek. Most már egy kis nemzeti színű zászlócskát is tűzött a szalmakalapja mellé.

Olyan világos volt Zomborban az éjszaka szerdáról csütörtökre virradóra, mintha megállt volna a nap a bácskai kapitális fölött. Szines lamponok, fehér gyertyák, lobogó fátylak fénye birkozott diadalmasan a sötétséggel. Es elevenség, hangosság, ének- és muzikaszó az egész városban. Nem egy halott ember, hanem egy hallhatatlan ember dicsőségének ünnepe volt ez a szoboravatás, egy hőse, aki ott él az érez örökkévalóságában ragyogó fölmagasztalásban, nemes szülővárosa legszébb helyén.

Mondom, derlis és hangos, muzikás tavaszi éj volt. A szép, virágos, selyemkárptos, fehér falu színházban diszeloádus, kint fátylászmenet, az emberek szive tele derlis érzéssel, így szaladt bele az éjszaka, a hajnalba. Ebben a városban tudnak virrasztani. Meg is tették sokan.

Reggel a diszközgyűlés előtt a gyönyörű megyeszékház termében azt mondja egy délczeg, frakkos ur egy másiknak, a ki diszmagyarban volt.

† **Halálozás.** Bácsföldvár társadalmának egy rokonszeres tagja halt el Imre Sándor gyógyszerész személyében. Az elhunyt mindössze 35 éves volt és özvegyet s két kis árva hagyott hátra. Temetése 21-én volt.

* **Öngyilkos katona.** Fergér János a szabadkai 86. gyalogezred egyik közvezetője és hó 22-én este 8 órakor a lakatnyában szájába lőtt, és rögtön meghalt. Fergér egy levelet hagyott hátra, melynek borítékára ráírta, hogy azt csak temetése után bontsák fel. E levél felvilágosítást fog adni az öngyilkosság tulajdonképeni okáról.

* **A levelezés közönség figyelmébe.** A díjkedvezményben részesülő nyomtatvány- és árumintaküldeményekbe személyes levelezés jellegével bíró írásbeli közlemény elhelyezni, vagy ilyen természetű közleményt annak belső tartalmára rájegyezni nem szabad, mert az illető ez által posta jövedéki áthágást követ el, mi 2 korona bírságot von maga után. Ajánlatos mindazoknak, kik e tekintetben kellő jártassággal nem bírnak, hogy a postahivatalnál kérdést intézzenek, mit szabad ilyen küldeménybe elhelyezni és mit nem, mielőtt azt postára adják.

* **Elűtötte a vonat.** Kedden reggel — mint újdéki tudósítónk írja — a 8 órai Zombor felé haladó vonat az újdéki szőlőterületek között elűtött egy ismeretlen 60 év körüli munkásembert, ki szörnyen halt.

* **Szobor szentelés.** Szenttamásról írja levelezőnk, hogy kedden ünnepe volt a r. k. helyeknek. Ugyanis a Nagy Gáspár által készített és a templom udvarán felállított Nepomuki János szobor e napon lett felszentelve. A felszentelésre a hitközség meghívta Révai Tibor érseki titkárát, de az elfoglaltságára hivatkozva kimentette magát. Így Fancsi Antal pléb. szentelte föl.

* **Bojkott egy volt zombori bonvivant-színész ellen.** A csongrádi színházjárók bojkott-mozgalmat indítottak Szalkay Lajos színtársulata ellen, mert a színház tagjainak sorában ott van

Gyárfás Ödön bonvivant-színész is. Lónyai Piroskának, Pesti Ivász új szubrettjének volt férje, aki csak pár évvel ezelőtt működött Zomborban Deák Péter színtársulatánál. A mozgalomnak felette érdekes háttérre van Csongrádon a tavalyi nyári szezonban is Szalkayék játszottak s különösen nagy sikerei voltak a társulat hősnőszerelemének, Gyárfás Ödönnek, ki színpadi tudományát az életben is kamatoztatta s egyre-másra udvarolt a csongrádi uriaszonyoknak. Legnagyobb sikere L. Gy. anyakönyvvezető feleségén volt, akit meg is szőktetett férjétől és családjától. Az uriaszony azután színésznő lett, de nem boldogult a világot jelentő deszkákon. Közben a férj válóperet indított a hűtlen asszony ellen, amely hónapok előtt már be is fejeződött. Már jözeffés volt az ítélet, mikor egy napon sirva, búbanáttal telve, megjelent az asszony L. házában s kérte volt férjét, hogy vegye visszálpánaszolta, hogy egyedül, támasz nélkül áll a világban, mert lovagja megunta és elkergette magától. A megcsalt férj azonban tudni sem akart többé az asszonyról, aki akkor eltűnt s azóta nyoma veszett. A csongrádiak meg már el is felejtették a dolgot, de most, hogy Szalkay falragaszain meglátták Gyárfás nevét, újra aktuális lett az eset. A mozgalmat a legelőkelőbb családok indították s már több százan írták alá egy ívet, amelyben kijelentik, hogy ha Gyárfás Csongrádra megy, nem látogatják a színházat. A hőszerelem ugyan kijelentette, hogy feleségül akarta venni L.-nét s hogy még mindig kész jóvátenni a hibát, amit elkövetett, de a csongrádiak ragaszkodnak a bojkotthoz.

* **Adomány.** Szabolyevits Dusan zombori központi főszolgabíró a: itai nőegylet részére 25 koronát adományozott.

* **Balthazar mester** e hó 23-án tett színház előtt mutatta be ritka kezű ügyességének, bővészetének legjavát. Zombor város színe java jelent meg, mit a mester azzal hálalt meg, hogy mutatványait több új darabbal, — melyet még itt Zomborban nem láttak — a többiek közt a csuda üsttel, mely egy pár perc alatt fűt, süt és fagyaszt — bővi-

tette ki. Roppant sokat mutatott, a melyen a jelen voltak jól mulattak. A mestert többször megtapsolták. Az előadás este 11 órakor végződött. Működési terét innét Szentesre tette át, a hol vasárnap kezdí meg seánoit.

* **Kiutasított munkások.** Az észéki hatóság erélyvel elfojtotta a minap ott kitért általános sztrájkot. Ezen erélyre azért volt szükség, mert az utolsó két évben nem mult el hát valamely újabb sztrájk nélkül és alig állapotok ment meg a kőművesek a mesterekkel, másnap már ismét találtak ürügyet a munka abbahagyására. Észék polgármesterének és rendőrfőkapitányának sok elismerést hozott az általános sztrájk gyors elnyomása. Es hogy ne ismétlődjenek a sztrájkok, melyek megbénították már az észéki ipari munkálkodást, az észéki rendőrfőhatóság (iz nem észéki illetőségű különböző szakmabeli munkást, akiket mint izgatónkat ismer a hatóság, öt évre kiutasított Észék területéről. Még két munkást akartak kiutasítani, ámde azok meg se várták a rendőrség közbelépését és elhagyták Észéket.

* **Kerékpárosok veszedelme.** Szilágyi és Majorosi szabadkai lakosok mentek biciklín mentek haza Szegedről; egy kültekli erdőterület mentén leszálltak járműveikről, amelyet raguk előtt toltak a homokba, amikor rémülve vették észre, hogy egy dorongokkal felfegyverkezett hat tagu rablóbanda van a nyomukban. A támadók közül három már egészen közelükben volt, mikor megpillantották őket. Nagy erőfeszítéssel tudtak csak ismét egy kis tereletnyit biztosítani a bokáig érő homokba s mikor már látták, hogy pillanatok mulva veszve vannak, hat revolverlővést intéztek feléjük s így tartották őket vissza mindaddig, míg a tisztsátra nem értek, ahol felkaphattak kerékpárjaikta s csakhamar messze hagyták maguk mögött üldözőiket.

* **Wekerlefalván** e hó 18-án tartott jegyzőbizottság Payerle Nándor szolgabíró elnöklete alatt Fejes Agoston választotta meg.

— En már csak így feketében jöttem, nem kerültem a szállásra, hogy diszmagyarba vághattam volna magamat.

— Hát miért nem mentél haza?
A frakkos ur vállat vont és kissé melankólikusan mondta:

— Hiszen elindultam még az este, de utkőben — találkoztam a cigánynyal.

Cigányról lévén a szó, nekem eszembe jutott egy éjszaki jelenet, a minék véletlenül szóhalója voltam a diszelőadásról jövet. A színházter egy sarkán állt egy csomó rettenetes szmokingos barna legény. Abban a perczben egy másik hasonló csapat haladt el előttük. Úgy látszik, idegen banda. Az álldogáló csapatból egy legény rájuk szól:

— Az urak is cigányok?
— Igen, hangászok vagyunk kolléga!
— hangzott a művelt válasz.

A mire a kérdékö cigány busan dörmögte:

— Már elpusztul a világ csakugyan. Mindunk idejőn Zomborba cigányanak.

... A miből azt következtetem, hogy még mindig nem lehet rossz sor cigányanak lenni Zomborban.

*
De urnak meg még kevésbbé. Gyönyörű ez a város. A jólét kellemes parfümjé rezeg a levegőjében. A középületek díszesek. Megyeház, városház, a sok hivatal mind tornyos palota. Az utca pedig — kert. Már az állomásnál park lombjai közé kanyorodik be a kicsi, a fák mögött zöld pázsitárgyak, takaros kioszk, árnyas kerttel: itt fagyaltoznak muzsikaszónál a

szép zombori asszonyok, lányok a kiknek a gyönyörűségéről különben itt nem szölk, mert arról nem illik és nem is lehet — röviden írni. Erről vagy fölőlnst ír az ember, vagy ha ezt nem teheti, megemeli a kalapját némán és meghajtja magát olyan mélyen, a hogy csak hajolni tud.

A park azután bekíséri az embert a városba is. A gyönyörű bajai-utczát két oldalba gyerepes, fűs kert szegi, hivatogott fehér padokkal. Es a kerten tul megint kert, terebélyes fákkal, üvegörműbő virágágyakkal, pompás kuriákkal. Hogy ezekben a kastélyokban nem lehet szomorú az élet, láttuk — a diszlakomán.

Itt volt vagy ötödfélszáz ember. Hogy a koszt kitűnő volt, az a vendéglős érdeme, de meglepett ilyen nagy sokadalomban a kiszolgálás pontossága, gyorsasága, kellemetessége. Meg is mondtam a szomszédoknak: az aztán fölvilágosított:

— Ez azért van, kérem, mert a kik itt kiszolgálnak, az idevaló urak huszárai, inasai, ételhordói. Ezek pedig szokva vannak a nagy asztalokhoz.

A nagy jelzőről eszembe ötlök valami, a minél nagyobbát képzelné is fájdalmas. Es ez a zombori — zsömle. A mi a templomok között a római Szent Péter-bazilika, a szobrok között a washingtoni szabadság-émlék, az a zsömle között a zombori zsömle. En láttam egyet a kávéházban. Csak láttam és meghajtottam elismerésem lobogóját egy budapesti embernek eddig ismeretlen nagyság, a zsömle nagysága előtt. Arra, hogy meg is egyék egy ilyen zsömlét olyan ember, a ki csak huszonnégy órát tölthet a

bácska székvárosban, természetesen nem válnakozhatik. Mire elkészülne vele, már elkészt a vonatjáról.

*
Föltűnt nekem ebben a minden modern felszereléssel ékes város, hogy nincsen publikus közlekedési eszköz, se lóvasut, se villamos vasut, se omnibusz. Megkérdeztem egy urat, miért nem csinálnak?

Mosolyog felelt:
— Hát a hintót mire teremtette az Isten. Jó nekünk az is.

Ez bizony igazán elfogadható magyarázat.

*
De van mód, úgy látszik, értik is a módját, hogy legyen. Okos élet lüktet ebben a szép városban. Ennek az ünnepen is látuk jelét. A mi gyümölcsösöz lomb egy ilyen alkalommal törzséből kihajthat — kihajtott. Árultak kokárdát, tőt, érmét, emléklapot, albumot, újságok külön kiadását. A modern ünnepe modern színe nélkül fogyatékos lenne. Ennek így kell lennie és hogy így volt, látni jól esett mindenkinek, a ki tudja, hogy minden boldogulónak az életrevalóság a legerősebb eszköze. E mellett gyönyörűen megfér minden ideális érzés, a minék ragyogó példáját láttuk szép Zombor városában. Ez a kedves, viruló, szép város tud lelkesedni és tud dolgozni, hogy megfizesse gavallórosan mindazt, a mivel áldozni kell a mult dicsőségének, a jelen virulásának és a jövő boldogságának.

* **A halas-báocsalmás-rigyiczai vasút r. t.** kedden tartott ülésében elhatározta, hogy a jánosalmi állomást a folyton növekedő forgalomra való tekintetből kibővíti, s a vasúti menetrendet a rigyiczai-almási irányban, a madarasiak kívánásához képest megváltoztatja.

* **Fegyelmi vizsgálata** Dudás Andor tan- és iparügyi tanácsnoknak meg csak most közelleg befejeződött. A vizsgálatot Zentán a múlt héten dr. Szabovlyavits Dusan zombori központi szolgabíró folytatta, de még nem fejezte be.

* **Ragadós betegségek Bács-bodrog vármegyéjében.** Veszteséi: bajai Boreg; topolyai C-antavér; zentai Magyararizsa. Takonykór és bőrféreg: óbecsei Obeose; topolyai Bácsfeketehegy, Topolya; zentai Ada; zsabylai Boldogasszonyfalva, Zsablya. Ivarszervi hólyagok kiütés: Zenta I. és II. ker. Rühkór: apatin Gombos ló; kulai Kuczora ló; óbecsei Péterréve ló; topolyai Bajsa 2 u. ló, Bácsfeketehegy ló, Csantavér juh; zentai Mohol 2 ló; zsabylai Boldogasszonyfalva ló, Csurog ló, Sajakgyörgye ló, Zsablya ló; Zenta I. ker. Sertésorbáncz: zombori Orszállás. Sertésvész: bácsalmási Mátátelek; topolyai Bácsfeketehegy, Topolya; zentai Ada 4 u., Mohol.

* **Palios** fürdőben e hó 15-én nyílt meg az idény és nemcsak szabadkaiak de vidékiek is már nagyszámban használják kiváló gyógyhatású vizét s élvezik azondus parkjának kellemeit. A zenét ez idén Szarvasról érkezett 14 tagú cigányzenekar szolgáltatja.

* **Főelosztott elnökválasztó közgyűlés.** Szabadkai irják: A bácsai hitelbank-szövetkezet 22-iki elnökválasztó közgyűlését a rendőrgég karhatalommal fölözlatla, mert két párt között tetlegesség támadt.

* **Agózőgépezők és kazánfűtők** legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden június hó 4-én d. e. 9 órákor a Szeged alsóvárosi új vizsmé telen fognak megtartani. A vizsgálati kérvények kelően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Szlágyi-utca 1.) beküldendők.

* **A Bács megyei községek új neveinek jegyzéke** könnyű áttekinthetésben a régiekkel csoportosítva, tabiazatos felállításban kapható. Oblát Károly könyvnyomdájában Zomborban.

(**Rohitsch-Sauerbrunn.** A nyár közeledével mindenki, aki rászorult, valamely gyógyhely meglátogatására határozta magát. Ez igen fontos tény, mert attól függ jó állapotunk a jó télen Rohitsch-Sauerbrunn gyógyhat. forrásaival első rangu gyógyhely. Vizei hatás tekintetében legközelebbi állanak a kalsbádi forrásokhoz. Csak mult évben óriási haladást tett ezen rohamos fejlődésnek indult gyógyhely: a Kaiserbad, mely egyik legszebb és legmodernebb gyógyintézetek egyike. Gyomorhajosok, májbetegék, csúsz és czukorbetegék, elhízás, chronikus huru és vesebajnál Rohitsch-fürdő kitünő hatású. De különösen déli enyhe klmájával május, június és szeptemberben, előnyösebb mint az éjszakibb gyógyhelyek.

Tanügy.

(**Pályázati felhívás.** A siketnémák bunapesti állami intézetének első osztályába a legközelebbi tanévre mintegy 45 új növendék fog felvétetni. Ezen kívül felvételt nyernek a megfelelő osztályokba oly siketnémák is, a kik eddig valamely vidéki intézetben tanultak ugyan, de a kiknek szülők időközben a székesfővárosba költöztek. Végül felvétetnek a felsőbb osztályokba olyan gyermekek is, a kik

népi-kolai tanulmányaik közben siketültek meg s akik az intézetben a beszédnek a szájról való leolvasását tanulják meg s ez uton elemi ismereteiket kiegészítik. Első sorban a Budapestben s az annak környékén levő községekben lakó siketnémák vétetnek ugyan föl, de másodsorban felvételt nyernek az ország bármely helyéről folyamodó siketnémák is, a kik az évi 200 kor. eltartási költséget egészben vagy részben biztosítani képesek. A felvétel a folyamodványok érkezésének sorrendjében fog eszközölnetni; miért is indokolt, hogy a szülők mielőbb küldjék be kérvényeiket. Részletes tájékoztatást és felvételi nyomtatványokat is az érdeklődőknek díjtalanul küld az igazgatósága Budapest, VIII. Mosonyi-utca 8. szám.

(**A felső kereskedelmi iskolák.** Az országos ipari és kereskedelmi oktatási tanács kereskedelmi szakosztálya dr. Matiekovics Sándor elnöke alatt a kereskedelmi minisztérium tanács-termben szombaton délelőtt 10 órákor folytatta a kereskedelmi iskolák szervezőinek revíziója tárgyában megkezdett tárgyalásait. Kimondotta a tanács, hogy:

1. A kereskedelmi számtanban a biztos és gyors számolóképeség fokozandó. 2. A matematika tanításának az eddiginél több hely jutson. 2. A könyvvitel főképp gyakorlati alkalmazásra való tekintettel tanítassék. 3. A magyar kereskedelmi levelezés szaktárgy legyen. Az idegen nyelvek az illető nyelv keretében tanítassanak. 4. A közgazdaságtan és jog tanítása leiro, az ifjak felfogási képességének megfelelő legyen. A kémia az áruismeret-től különválasztassék, fontosabb az előbbi. 6. A testgyakorlás a felső kereskedelmi iskolában kötelező tárgy legyen. 7. Minden intézet iskolaorvosot kapjon. 8. A gyorsírás minden felső kereskedelmi iskolában kötelező tárgy legyen, a gépirás nem. A tanulót tanulmányai egész tartalma alatt rendszer, jó írással és minden dolgában pontosra is rendszerezetre kell szoktatni. 10. A tanuló már az iskolában megismerje a bureau képét. 11. D- az ifjakat nem csak bureau munkára, hanem az önálló kereskedelemre is elő kell készíteni és buzdítani.

Közgazdaság.

— **Vetések állása Zentán.** Buza, zab és tavaszi árpa állása a lehető legjobb. Az őszi árpa gyöngyöb. Tengeri most már mindenütt kikelt és jövő héten kapják. Lucerna és répa kielégítő.

— **Apaaállatok igen kiválólasztása.** Nagyfotossági körrendeletet intézett most a földmívelésügyi miniszter a törvényhatóságokhoz az apaaállatok fajtajá dolgában. Gazdaközöségüknek nem kell bővebben magyaráznuuk, hogy mekkora fontossága van a jó apaaállatoknak, hiszen ez bizonyítja a tenyésztés sikerét és ez van befolyással egész vidékek állatminőségére. Már most szabály szerint a törvényhatóságok maguk állapítják meg a használatba veendő fajt. Nehogy a zomban e jogból káros dolgok keletkezzenek, a földmívelésügyi m. ki. miniszter a következő rendeletet boosította ki: „Az utóbbi időben mind sürűbben fordultak elő esetek, mikor egyes községek, birtokosságok vagy egyéb érdekeszoportok a törvényhatóságokhoz fordultak az iránt, hogy részükre a tenyészkerületi boosztástól eltérő fajtájú, közösen használt apaaállatok tartása engedtessek meg. A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről 1894. évi XII. t. cz. 24. §-a értelmében a törvényhatóságok területén szabályrendeletben megállapított tenyészterület irány csakis a vonatkozó szabályrendelet módosításával s a földmívelésügyi miniszter engedélyével változtatható meg. Az állattenyésztés terén mutakozó újabb

fejlemények szükségessé teszik, hogy a kormányhatóság a köztenyésztés irányát illető törekvésekről és mozgalmakról folyton tájékozva legyen. De másrészt, mint-hogy tudomásom szerint számos ily kérelem utasítottat el a fennálló szabályrendeletre való hivatkozással akkor is, midőn figyelemreméltó gazdasági szempontok ott kellően nem indokolják, erendelem, hogy jövőben e kérelem, bármint legyen is elintézzésük a törvényhatóság részéről, hozzám a tett intézkedéseket együtt halterjesztessenek, hogy ekként a mutakozó helyi gazdasági érdekeknek s az országos tenyészési szempontjainak érvényesülése biztosíttassék. Végül erendelem, hogy mindazon kérelmek tekintetében, amelyek a fennálló tenyészkerületi boosztásról való eltérő engedélyezésére irányulnak, a törvényhatóság határozatának meghozatala előtt ugy a vármegyei mezőgazdasági bizottságok, a gazdasági egyesületek, mint u kerületi állattenyésztési felügyelőt hallgassa meg.

Irodalom és művészet.

— Ferke Agst, az „Ész és Erő” című, akadémiai díjeseret nyert drámai költemény szerzője, előfizetést hirdet szeptemberben megjelenő „Gizy” című verskötetére, melynek előfizetési ára 2 U. 40 fill. helyett csak 2 korona. Előrendelések Franka Pál könyvkereskedő címzére (Budapest IV. Papnövelde-u. 8.) kéretnek.

— „Tolnai Világ Lapja” című képes hetilap legutóbbi számában renklivül érdekes czikket kezdődök. A legkiválóbb magyar színésznők fényképeit mutatja be legjobb szerepeiket, s maguk a színésznők írják meg életrajzukat „Tolnai Világ Lapja május 21-én megjelenő száma igazán dus tartalommal jelent meg, s bátran mondhatjuk, hogy ezen magyar képes lap felvevő a versenyt a híres és százezereken megjelenő német lapokkal, szépség és ár tekintetében. A mai számban V. Kramer Terent mutatja be 3 különféle szerepeiben. A művész a képekhez maga írta meg a czikket „Életemből” cím alatt.

Nyilttér.)*

HITELLEVELEKET

minden külföldi városra, gyógy- és üdülőhelyre legelőnyösebb feltételek mellett állít a

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Budapestben.

Az intézet a banküzletet és **vagyonkezelést** illető minden felvilágosítást készséggel nyújt.

A magasztos értéke

a rohitschi savanyuvizeknek „Tempelquelle” és Strynagelle dieteikus és gyógyviz behizonyul eljobbban a grafikai összehasonlítás a rohitschi es karlsbadi források közti. Érdeklődőknek késséggel küldi díjmentesen Hoffmann József Budapest, Dorolya-utca 8. szám. Ezen lapra való hivatkozás körtik.

* Ezen rovat alatti közlötökért nem vállal felelősséget a szerk.

3480.
1905.**Pályázati hirdetmény.**

Bajsa községben üresedésbe jött községi s. jegyzői állásnak betöltése céljából pályázat hirdettetik.

Ezen állás javadalmazása 1000 kor.

Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **folyó évi június hó 15. napjáig** hozzám annnyival inkább nyujtsák be, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A választási határnap utólag fog kitűzteni.

Topolya, 1905. évi május hó 6-án.

Császár Péter,
főszolgabíró.

2829. szám
kg. 905.**Pályázati hirdetmény.**

Bács-Topolya községben megürült évi 700 korona javadalmazással egybekötött 10. számú ^{lovaa} ^{szolg} rendőri állásra ezennel pályázat nyitattik; felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a keresztlevel, katonaisgolvány, orvosi bizonylat és erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt sajátkezűleg irt kérvényüket az **1905. évi június hó 5-éig** az előjárásánál annál is inkább adják be, mert a később érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Megjegyeztetik, hogy a megválasztandó egyén ruházatait sajátjából köteles fedezni, lótarlástól önmaga gondoskodik.

Kiszolgált tiszték és a csendőrségnél szolgált egyéneknek előny biztossittatik.

Bács-Topolyán, 1905. évi május hó 20-án.

Előljáráóság.

8077.
1905.**Pályázati hirdetmény.**

Szeghegy községben rendszerített irnokvégrehajtói állásnak betöltése céljából ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állás javadalmazása a községi pénztárból előleges havi részletekben 800 korona.

Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy pályázati kérvényüket sajátkezűleg írva szabályszerűen felszerelve hozzám **folyó évi június hó 15-éig** annnyival inkább nyujtsák be, mivel később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Választási határnap utólag fog kitűzteni.

Topolya, 1905. évi május hó 16.

Császár,
főszolgabíró.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen iratolt, ingyen és bérmentve kapható a szabad, hattyú gyógyszer-tár által Majna Frankfurt.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Sömörbetegek,

azok is, kik sehol sem gyógyulást találtak, kérjenek prospektusokat és hiteles elismerő leveleket Ausztriából, ingyen: **C. W. Rolle, gyógyszerész, Altona-Bahrenfeld**

Beethovengasse 12.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tisztifáshoz csak**WALLA JÓZSEF**

Márvány-mozaik és
cement-áru gyára

BUDAPEST,

VII., Rottenbiller-utca 13.

Gránit-terazzo

Betonirozások

Csatornafások

Turbinák és szilipek

Medenczék

Szökőkutak

Jászolok

Fürdőkádak betonból és

fayence-lapokkal borítva

Falburkolatok fayence-

lapokkal

Márvány-mozaik-lapok

velenczel módra

Czement-lapok sima és

római mozaik-utánzat

Mozaik-lap à la Mettlach

Keramit- és Klinker-lap

Portland-cementesövek

Kőagyagesövek

Roman-czement

Portland-czement

Tűzálló-czement

**KOACYAC ÉS
CEMENTCSÖVEK**

Magyar orvosok! Csak magyar fürdőt ajánljatok.

BÁRTFA GYÓGYFÜRDŐ

Fürdőidény május 15. szeptember 20.

Kárpáti gyógy-üdülő- és fürdőhely, 382. m. a tenger színe felett. Posta, átjárda és vasutállomás. Gyorsvonatokhoz közvetlen kocsik. O. cs. és kir. Felsője Erzsébet-királyné tartózkodási helye 1895-ben. Pompás szállodok, gyógyház, magánvillák, éttermek és kávéházak. Magánfogatok részére istállók és kocsiszínek. Lawn-tennis-pálya. Gyermekek játszóhelyek. Villamos világítás. Czenetermek. Pfürdői Park-Club.) Könyvtár, társalgó- és Bártfalubólet (ompás turisztika, vadászterület. 6000 hold gyönyörű fenyeserdő.

Gyógyjavallatok. Vérczegénység, oly idegbetegségeknél és gyengeségeknél, melyek vérhiányon, vagy kimerüléson alapulnak; női ivarszerek különféle bajainál, sápkór, vérhiány; termékelenségnél; kimerüléson súlyosabb betegségek után, váltóláz, gürvény és angol-kórnál; a szívnél megbetegedéseinél. Egyedüli álló utókura karlsbadi, marienbadi, halli, lipiki fürdők használata után. Orvosok: Tisztai főorvos: Dr. Hintz Henrik közege. tanácsos, továbbá: Dr. Blumenfeld Ármán, Dr. Kanárik J., Dr. Szörényi Tivadár, Dr. Grossmann-Dezse, Dr. Csérei János, Dr. Győri Ilona rendelő orvosok. Az elmúlt évadban a vendégek száma 5000 volt.

Országos hírv modern hideg- és meleg gyógyintézet, három ásványvízfürdő! Hideg és meleg ásványvíz. Telített szénasavas fürdők. Nauheim-kúra. Magyarország legkiválóbb szivgyógyfürdője. Villany, fenyő és vasláp-fürdők (bártfai vasláp-ból.) Ivókúra: (főgyógyos, sós, vasas vizetek, könnyen emészthetők!)

Orvos-forrás felülmúlja mindenben a Seltzer-vizet! Villamos gyógykezelés, masszázs, tej-, savó- és kefir-kúra. Pormentes, ózonsavas hegyi levegő. Fenyvesek által terjesztett üdítő balzsamos illat. Fenyő- és utóidényben 8 kor. fenyőidényben 12 kor.

Felvilágosítás és prospektussal készségesen szolgál a fürdőigazgatóság Bártfafürdő.

KISS

szerencséseje

NAGY!

Ki még eddig soha szerencsikísérletet nem tett az osztálysorsjátékban, vegyen egy szerencsesorsjegyet **KISS** bankházában, mert

KISS szerencséseje NAGY!

Kinek még eddig az osztálysorsjátékban eredménye nem volt, legyen kísérletet **KISS** bankházában mert

KISS szerencséseje NAGY!

Több ezer fél nyert a lefolyt sorsjátékokban nagyobb nyereményeket **KISS** bankházában.

Az eddigi húzásoknál szerencsénk volt már

Három-zor a jutalmat

600.000 koronát = 1.800.000

és egy nagy nyereményt

400.000 koronát = 400.000

Összesen 2.200.000

4 sorsjegyre 2,200.000 koronát t. vevőinknek kifizetni. Minden egyes húzás után közöztesszük a legnagyobb budapesti hírlapokban a nálunk nyert sorsjegyek jegyzékét úgy, hogy mindenki meggyőződhetik, miszerint t. vevőinknek különösen kedvez a szerencse.

Kihuzott nyeremények azonnal kifizettettek.

Kísérlelje meg szerencsését **KISS** bankházában, mert

KISS szerencséseje NAGY!

A XVI. sorsjáték I-ső osztályának húzása f. é. május 25 és 26-án lesz.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

Egy nyolcad 1 K 50 f. Egy fél . . 6 K.
Egy negyed 3 „ — „ Egy egész 12 „

Kiss Károly és Tsa

a magyar kir. szab. osztály-sorsjáték főelárústitó-helye.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 19. sz.

ELŐPATAK

gyógyfürdő kiválóan jó eredménnyel használható a gyomor, vese, hólyag és a méh hurutos bántalmánál, máj és lép bajoknál, kö-zvény és ezuznál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségnél.

A nagyhirű **előpataki gyógyvizek** orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt fellelálható kiegészítő gyógyszerközökkel (meleg és hideg fürdők, vizgyógyintézetli kezelés, massage, svéd torna, diktikus étrend)

rendkívül kedvező eredményt mutat fel.

Fürdő idény:

május 15-től szeptember 15-ig.

Vasúti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olcsó kocsik közlekedés van. — Lakás, ellátás olcsó és választékos. — Az elő és utódényben (május 15-től június 15-ig és augusztus 20-tól szeptember 15-ig) a gyógy és zenedíjnak fele fizetendő, lakások 50%-al és ellátás is sokkal olcsóbb.

Az előpataki ásványviz,

mely a szénsavdú-, égvényes vasas savanyu vizek között első helyet foglal el, mint gyógyeszköz, használ is használható és mint üdítő, kollemes ital. Tisztán vagy borral vegyítve nagy kedveltségnek örvend. Itthon és a külföldön évenként egy millió palacknál több kerül forgalomba. Székküldési hely Előpatak, de kaplato a leglőbb városban és nagyobb kereskedésben.

Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.

A Mühle-féle

Chrysanthemumok

virágzásuk idején általános feltűnést keltenek.

A Mühle-féle Ch ysanthemum gyűjtemény a létező leg-zőbb japánú remek-fajokat tartalmazza.

Chrysanthemumjegyzék ingyen és bérmentve.

Mühle Arpád

kertészeti telepe
Femesvár
Arpádtelep.

Globin

a legjobb és legfinomabb csipőlisztifőszer

MA YER gépgyár

vas- és fémöntöde részvény-társaság SZOMBATHELY.

Raktár: Budapest, V., Lipót-körút 15. szám.

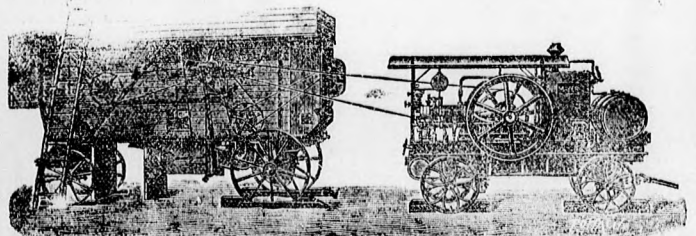
Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, kiténő szerkezetű Benzin- és szívó-gázmotorokat 2-50 lóerőig.

Benzin-motoros cséplőkészletek.

Legolcsóbb üzem!

Tűzveszély kizárva!

Malomépitészet: Új hengerek, minden e szakmába vágó gép gyártása. Teljes műalmi berendezések.

Különlegesség: Legújabb szerkezetű csavaros és szabad viznyomású borsajtók.

Osborne D. M.-féle világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselősege.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve — Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

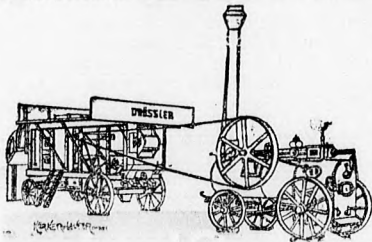
Cs. és kir. udvari műasztalosok, kárpí-
tosok és díszítők

Fodor Mihály utódai

Budapest, f. évi május hó 1-seje
óta kizárólagosan:

IV. Váci-utca 24.

Interieurs. Művészi kivitelű díszes és egy-
szerű berendezések eredeti tervek szerint.

Drössler Károly

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár
Budapest, VI. Váci-körút 59.

Szállít:

Magánjárműket, locomotivokat, tel-
jes gőzcséplőkészleteket, gőzeke-
készleteket,

Milwaukee

fűkaszalógépeket,
arató- és kéveköto-
gépeket, legújabb szerkezetű

„**RAKÓCZY DRILL**“

vetőgépeket és mindenféle
egyéb gazdasági gépet szolid és tartós
kivitelben.

Árjegyzékkel és árajánlattal ki-
vánatra díjmentesen szolgálók.

Kérjen ön csak

SELLE és KARY-féle

FREDIN

Legjobb tisztítószer

minden finomabb cipőhöz

Sárga és fekete.

Különösen ajánlható Boxcalfs-, Osearia-,
Chevreaux- és lakkezipőhöz.

WIEN, XII/1.

A Földes-féle
Margit-Crém
A Földes-féle
Margit-Crém
A Földes-féle
Margit-Crém
A Földes-féle
Margit-Crém
A Földes-féle
Margit-Crém
A Földes-féle
Margit-Crém
A Földes-féle
Margit-Crém
A Földes-féle
Margit-Crém

Hölgyek részére
nélkülözhetetlen!

Legjobb
szépitőszer!

pár nap alatt eltávolít szeplőt, májfoltot, pat-
tanást, bőrrakát (Mitesser) és minden má-
sbőrbajt. Kísérti a ráncokat és az arczot fe-
hérré, simává varázsolja, fűdit és fiatalít.

Kiváló tolett-czikk:

MARGIT-HÖLGYPOR (3 színben) kor. 1.20.
MARGIT-SZAPPAN 70 fill. MARGIT-FOGPEP
(Zahnpasta) 1 kor., MARGIT-ARCZVIZ 1 kor.
Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes bekül-
dése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Arad.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában
és illatszert-kereskedésben.

Főraktár: Zomborban, Mihályovits István,
B. Schwarz Emil gyógytárakban.

A Földes-féle
Margit-Crém
A Földes-féle
Margit-Crém
A Földes-féle
Margit-Crém
A Földes-féle
Margit-Crém
A Földes-féle
Margit-Crém
A Földes-féle
Margit-Crém
A Földes-féle
Margit-Crém
A Földes-féle
Margit-Crém

IGAZI URINÓ

arczának, keblének, kezeinek alapos ápolására sohasem használjon mást, mint a világhírű
1885. óta törv. védett

KRIEGNER-féle

CRÈME DE MARGUERITE.

Ezen egyszerű készítményt kiváló tulajdonságai miatt számosan utánozzák, ez okból óva intem a n. e.
közönséget a silány utánzatoktól.

Kérjen mindig határozottan **KRIEGNER-féle** t.

A Crème de Marguerite előnye, hogy mindegyik fém és festő anyag mentes, tehát teljesen ártal-
matlan, így éveken át használva sem támadta meg egészségét. Ártalmatlanságát hatósági bizo-
nyítvány igazolja.

Eredeti nagy tégely 4 kor. — Póbatégely 1 kor.

KRIEGNER GYÖRGY gyógyszerüzára a „Magyar koronához“
BUDAPEST, VIII., KÁLVIN-TÉR.

Diszkrét postai szélküldés naponta.

Új osztálysorsjegy föelárusítás

ZOMBORBAN.

A magyar kir. szab. osztálysorsjáték Igazgatósága alulírott cégnek
a XVI. sorsjátéktól kezdve az osztálysorsjegyek

főelárusítását

engedélyezte.

Reméljük és hisszük, hogy Zombor város közönségétől eddig oly oső-
könyösen távol maradt főnyereményt nekünk lesz módunkban kifizetni.

Vásároljon tehát osztálysorsjegyet

a XVI. sorsjáték első osztályához, (húzás május 25-én 26-án.)

HERCZOG TESTVÉREK

bankcégnél, ki minden vevője részére egy szerencseszámot tartogat.

Egy egész 12.— korona, egy fél 6.— korona, egy negyed 3.—
korona, egy nyolczad 1.50 korona,